

اوراق بهادار بیمه‌ای ابزار تامین مالی و انتقال ریسک

دکتر فرزانه خامسیان

انواع اوراق بهادار

□ اوراق بهادار با پشتوانه دارایی (ABS):

پشتوانه اوراق ، اسناد دارایی معینی می باشد

□ اوراق رهنی (MBS):

پشتوانه اوراق ، اسناد رهنی معینی می باشد

□ اوراق بهادار بیمه‌ای (ILS):

پشتوانه اوراق ، اسناد پرتفوی از ریسک معینی می باشد

اوراق بهادار سازی بیمه‌ای (Insurance Securitization)

❖ اوراق بهادار سازی بیمه‌ای (ILS) ، فرایند تبدیل کردن ریسک‌های بیمه‌ای یا داراییهای بیمه‌ای به واحدها و اوراق بهادار مالی قابل معامله در بازار مالی از طریق شرکت واسط (SPV) می‌باشد که در این فرایند میزان مشخصی از ریسک و عواید آن از بازار بیمه به بازار سرمایه انتقال داده می‌شود.

❖ انواع اوراق بهادار بیمه‌ای براساس کارکرد و هدف انتشار:

✓ تأمین مالی شرکت‌های بیمه

✓ انتقال ریسک از صنعت بیمه به بازار سرمایه

نیازهای حوزه بیمه کشور در خصوص ابزارهای مالی (تامین مالی و انتقال ریسک)

- ❖ حق بیمه های اقساطی یا مرحله‌ای و عدم دریافت حق بیمه به صورت کامل
- ❖ محدودیت مالی شرکت بیمه در مشارکت در سرمایه گذاری های میان مدت با بازده بیشتر محدودیت مالی شرکت بیمه در مشارکت در سرمایه گذاری های بزرگ پر بازده
- ❖ محدودیت نقدینگی شرکت در زمان خسارت های بالا و موقتی
- ❖ محدودیت سرمایه گذاری ذخایر بیمه های عمر و رقابت با صنعت بانکداری و حوزه های دیگر
- ❖ محدودیت در بیمه های حوادث طبیعی به علت نیاز به هزینه سرمایه ای بالا
- ❖ محدودیت در پوشش ریسک های بزرگ
- ❖ محدودیت کارایی بیمه های زندگی به دلیل بازخرید

انواع اوراق بهادار بیمه‌ای (دسته‌بندی براساس کارکرد و هدف) مناسب برای بازار ایران

اوراق بهادار بیمه‌ای با هدف تأمین مالی

- اوراق بهادار برای وامهای خرید بیمه‌نامه یا بیمه‌نامه‌هایی با حق بیمه‌های اقساطی یا مرحله‌ای
- اوراق بهادار ذخایر بیمه‌ای
- اوراق بهادار برای سرمایه‌گذاری مشترک

اوراق بهادار بیمه‌ای با هدف اتکایی

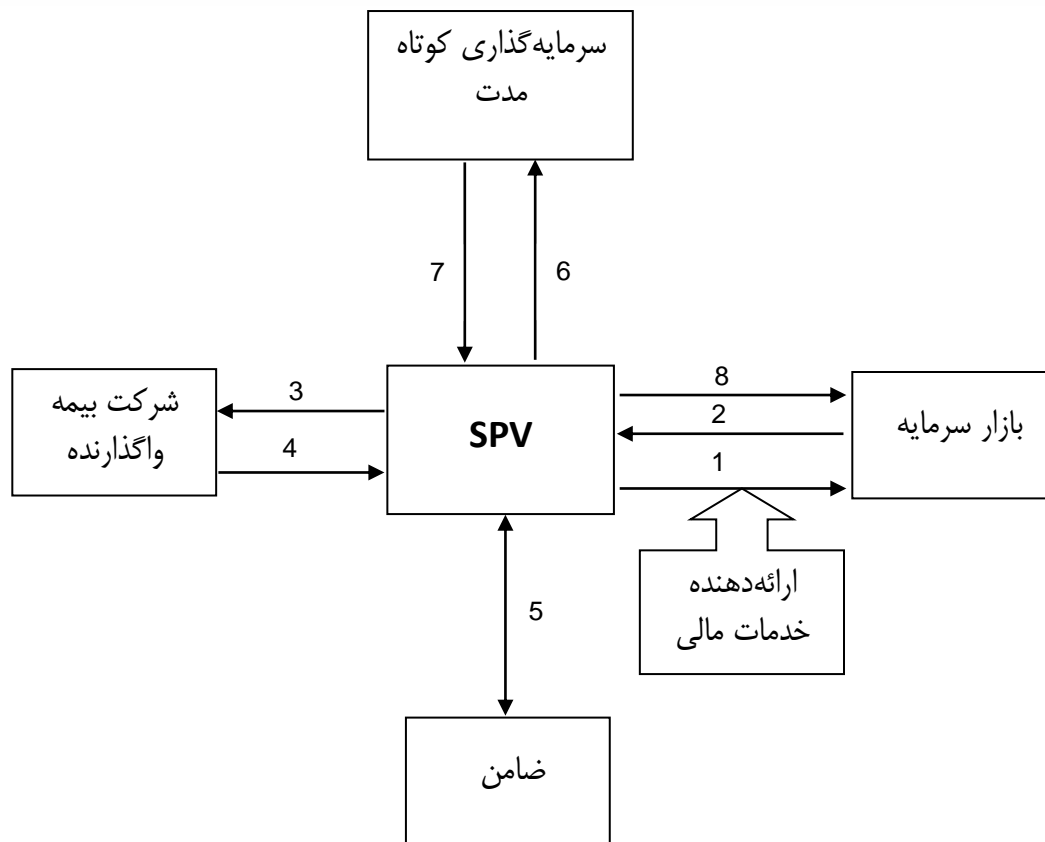
- اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی ریسک‌های بزرگ
- اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی بیمه‌های زندگی
- اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی ریسک‌های فاجعه‌آمیز

سایر اوراق بهادار مربوط به بیمه‌نامه‌های زندگی

- اوراق بهادار بیمه‌ای بازخرید بیمه‌های زندگی

اوراق بهادار بیمه‌ای برای بیمه‌نامه‌هایی با حق بیمه‌های اقساطی

کاربرد:

✓ رفع مشکل بیمه‌نامه‌های قسطی و افزایش نقدینگی شرکت بیمه

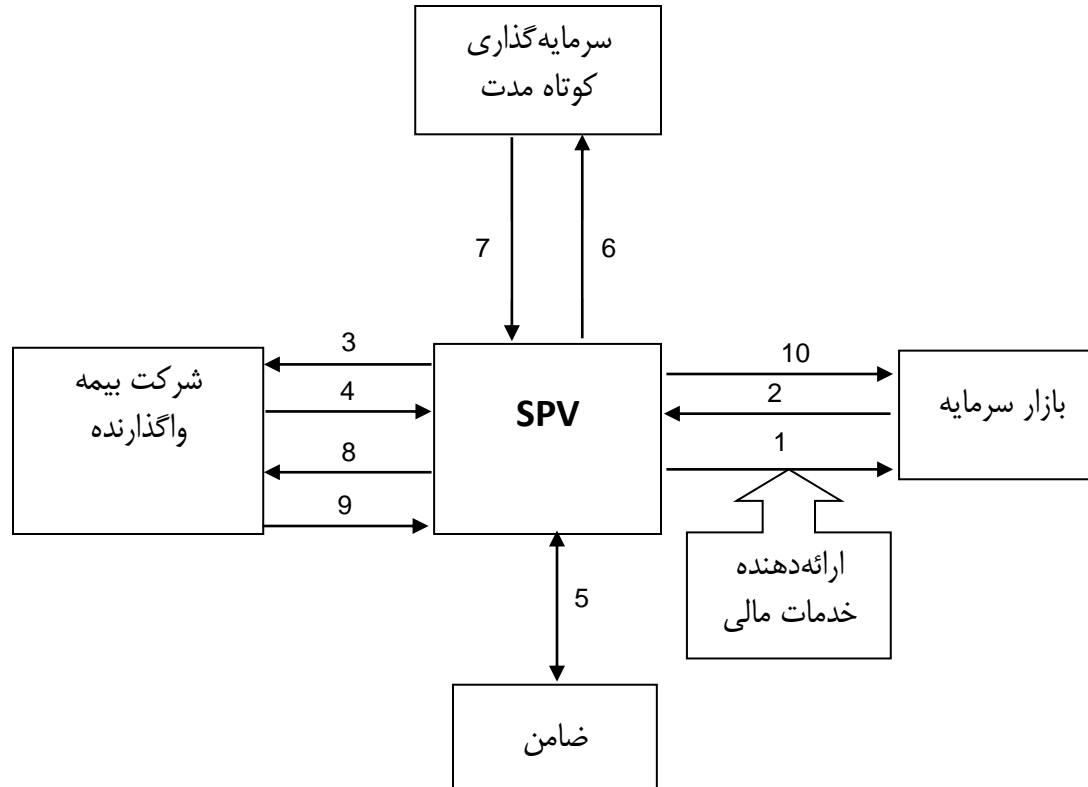

اوراق بهادار بیمه‌ای برای بیمه‌نامه‌هایی با حق بیمه‌های اقساطی

- ۱- SPV به انتشار اوراق وامه‌های خرید بیمه‌نامه می‌پردازد. این اوراق ممکن است در یک یا چند سطح منتشر شوند.
- ۲- SPV به وسیله انتشار اوراق، به اندازه ارزش فعلی بسته وامه‌های خرید بیمه‌نامه که شرکت قصد واگذاری آن را دارد، به جمع‌آوری سرمایه از بازار سرمایه می‌پردازد؛
- ۳- SPV با سرمایه‌ای که از بازار سرمایه جمع‌آوری می‌کند، بسته وامه‌های خرید بیمه‌نامه را برابر با ارزش فعلی آن از بیمه‌گر یا گروه بیمه‌گران خریداری می‌کند؛
- ۴- بیمه‌گر هر ماه اقساطی که از بیمه‌گذاران دریافت می‌کند را به SPV می‌دهد و به این ترتیب در پایان سال از این طریق، به اندازه قیمت بیمه‌نامه‌ها به علاوه بهره وام آنها سرمایه وارد SPV می‌شود. بنابراین سود SPV در این معامله، به اندازه سود وامه‌های خرید بیمه‌نامه است؛
- لازم به ذکر است که در این قرارداد SPV فقط ارزش فعلی بسته بیمه‌نامه‌ها را به بیمه‌گر می‌دهد و اقساط آنها را جمع‌آوری می‌کند و هیچ‌گونه ریسک بیمه‌ای را متعهد نمی‌شود و بنابراین سرمایه‌گذاران در پرداخت خسارت‌های بیمه‌ای نقشی ندارند. البته با ریسک‌های غیربیمه‌ای مانند ریسک نکول بیمه‌گذارانی که وام دریافت کرده‌اند، مواجه است.
- ۵- ریسک نکول بیمه‌گذار را نیز می‌توان برعهده ضامن گذاشت.
- ۶ و ۷- SPV می‌تواند با استفاده از جریان نقدی حاصل از این قرارداد، سرمایه‌گذاری انجام دهد و سود حاصل از این سرمایه‌گذاری را همراه با بهره وامه‌های خرید بیمه‌نامه به سرمایه‌گذاران بدهد.

اوراق بهادار ذخایر بیمه ای

کاربرد:

✓ افزایش نقدینگی در دسترس شرکت بیمه

اوراق بهادار ذخایر بیمه ای

۱- SPV به انتشار اوراق ذخایر بیمه‌ای می‌پردازد. این اوراق ممکن است در یک یا چند سطح منتشر شوند.

۲- SPV به وسیله انتشار اوراق، به اندازه درصدی از بسته حساب ذخایر بیمه‌ای که شرکت قصد واگذاری آن را دارد، به جمع‌آوری سرمایه از بازار سرمایه می‌پردازد.

۳- SPV سرمایه‌ای که از بازار سرمایه جمع‌آوری کرده است را برای یک دوره زمانی مشخص با حساب ذخایر بیمه‌ای شرکت بیمه مبادله می‌کند.

۵- ریسک نکول بیمه‌گر و برآورد نامناسب ذخایر بیمه‌ای را می‌توان برعهده ضامن گذاشت.

۷- SPV می‌تواند با استفاده از جریان نقدی حاصل از این قرارداد سرمایه‌گذاری انجام دهد و سود حاصل از این سرمایه‌گذاری را همراه با سودی که در پایان دوره از شرکت بیمه دریافت می‌کند به سرمایه‌گذاران بدهد.

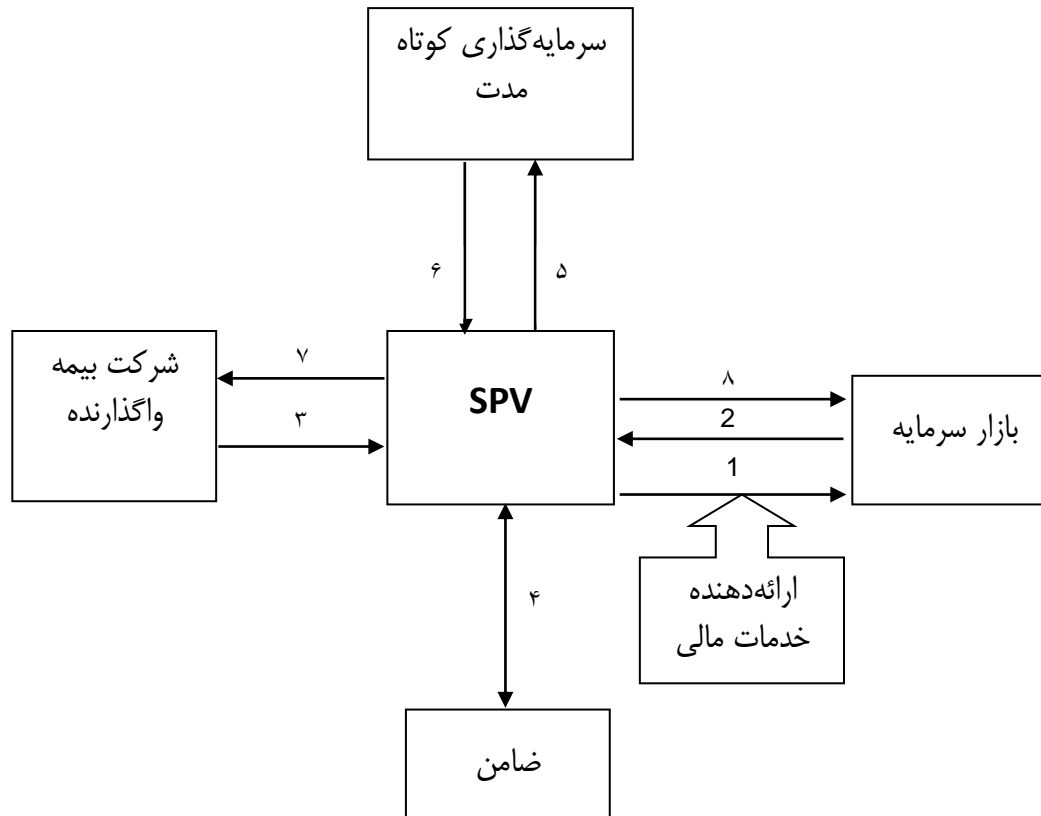
۸- در مقاطع زمانی معین، شرکت بیمه از SPV تقاضای دریافت بخشی از حسابهای ذخائر را می‌نماید و SPV بنابه این درخواست، بخشی از حسابهای ذخائر را به او می‌پردازد.

۹- در هنگام سررسید زمان قرارداد، شرکت بیمه پولی که از SPV بابت حساب ذخایر خود دریافت کرده بود را به او برمی‌گرداند.

۱۰- در نهایت، در زمان سررسید اوراق، SPV اصل سرمایه و بهره آن را به سرمایه‌گذاران برمی‌گرداند. البته هرکدام را به نسبت نوع اوراقی که در آن سرمایه‌گذاری کرده‌اند.

اوراق بهادار بیمه‌ای سرمایه گذاری مشترک

کاربرد:

✓ تأمین مالی شرکت بیمه جهت مشارکت در سرمایه گذاری های بزرگ و پر بازده

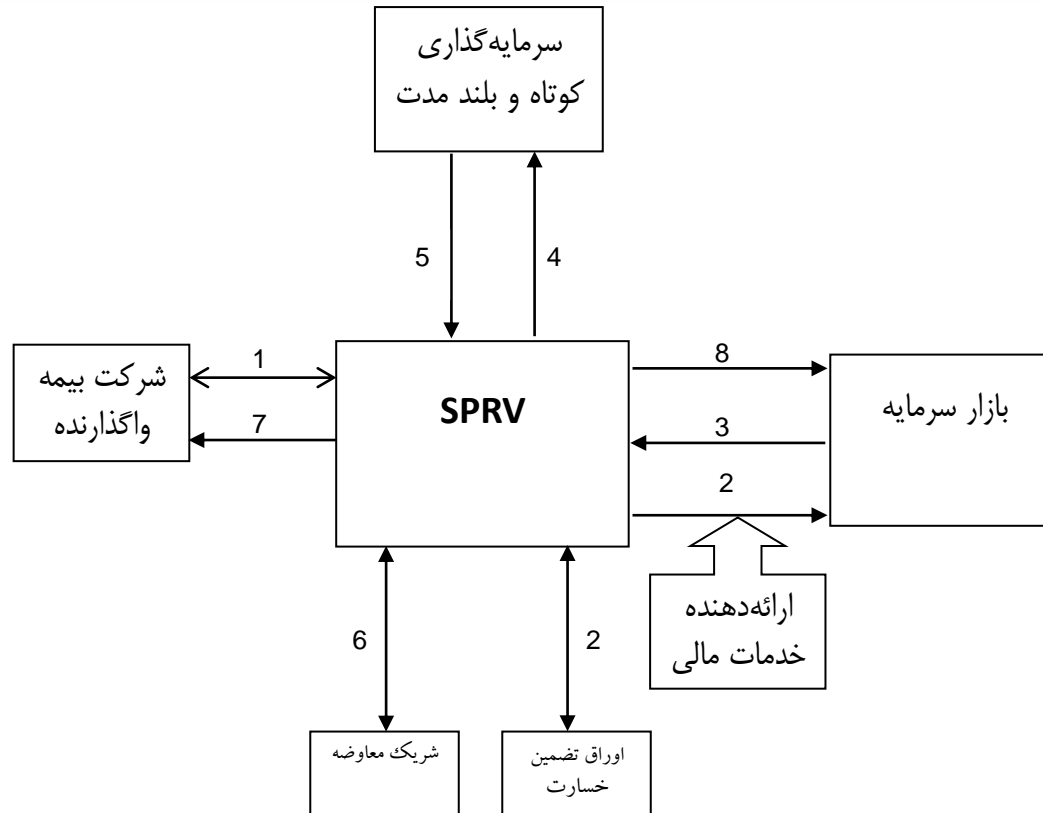

اوراق بهادار بیمه‌ای سرمایه‌گذاری مشترک

- ۱- SPV به پشتوانه مورد سرمایه‌گذاری به انتشار اوراق سرمایه‌گذاری مشترک می‌پردازد. این اوراق ممکن است در یک یا چند سطح منتشر شوند.
- ۲- SPV به وسیله انتشار اوراق به اندازه سرمایه مورد نیاز شرکت بیمه به جمع‌آوری سرمایه از بازار سرمایه می‌پردازد.
- ۳- شرکت بیمه به اندازه مقدار سهمش در سرمایه‌گذاری مشترکش که در قرارداد اولیه مشخص شده است، پول در اختیار SPV قرار می‌دهد.
- ۴- ریسک شکست سرمایه‌گذاری را می‌توان برعهده ضامن گذاشت.
- ۵- SPV می‌تواند با استفاده از وجوه حاصل از بازار سرمایه، سرمایه‌گذاری انجام دهد و سود حاصل از این سرمایه‌گذاری را در پایان دوره به شرکت بیمه و به سرمایه‌گذاران بدهد.
- ۷- SPV در پایان دوره سهم شرکت بیمه را از سرمایه‌گذاری مشترک پرداخت می‌کند.
- ۸- درنهایت، در زمان سررسید اوراق، SPV اصل سرمایه و بهره آن را به سرمایه‌گذاران برمی‌گرداند. البته هرکدام را به نسبت نوع اوراقی که در آن سرمایه‌گذاری کرده‌اند.

اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی ریسک‌های بزرگ

کاربرد:

- ✓ کمک گرفتن از بازار سرمایه جهت جذب سرمایه‌های مورد نیاز برای پوشش ریسک‌های بزرگ
- ✓ انتقال ریسک‌های بزرگ (مانند ریسک پتروشیمی‌ها) به خارج از صنعت بیمه

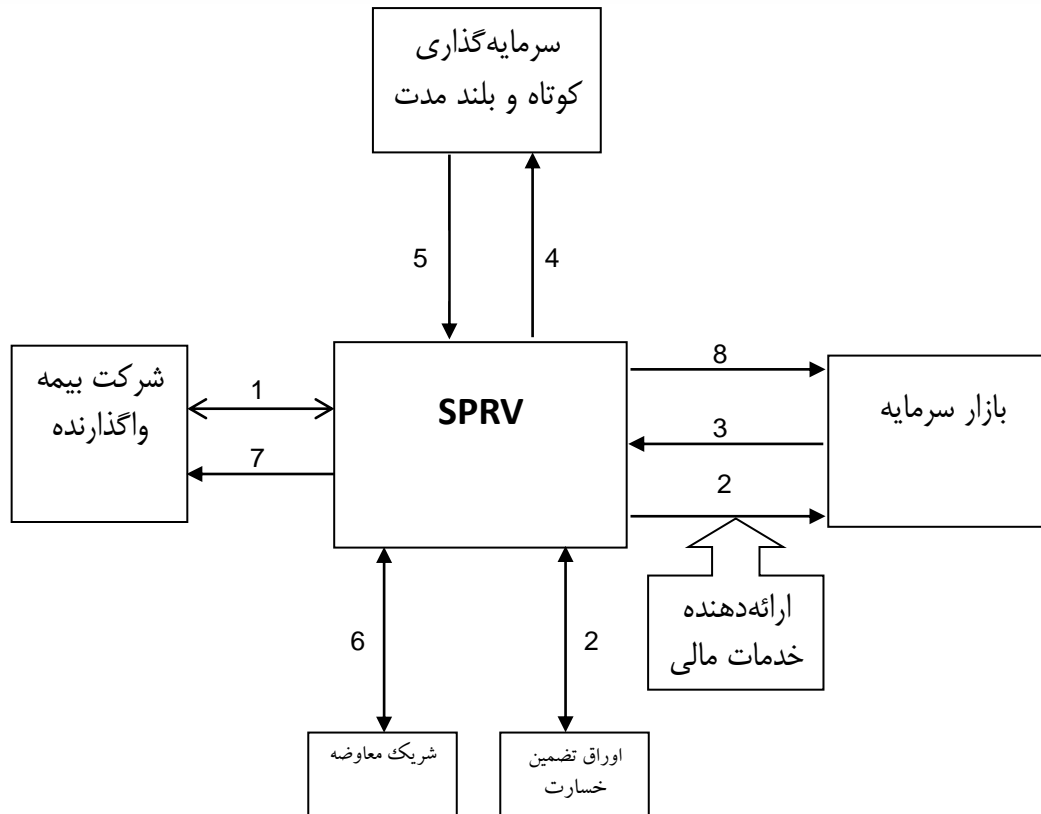

اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی ریسک‌های بزرگ

- ۱- ابتدا بیمه‌گر به تأسیس شرکت SPRV اقدام می‌کند و یک قرارداد انتقال ریسک (مانند قرارداد بیمه اتکایی) با وی منعقد می‌کند. بیمه‌گر در ازای انتقال ریسک بیمه‌نامه‌های خود به SPRV، به وی حق بیمه پرداخت می‌کند.
- ۲- SPRV به پشتوانه قرارداد پوشش ریسک، به انتشار اوراق بهادار اقدام می‌کند. که این اوراق ممکن است در چندین سطح منتشر می‌شود. همچنین SPRV می‌تواند بنا به شرایط این سرمایه‌ها را صرف خرید اوراق تضمین خسارت کند.
- ۳- SPRV سرمایه‌های حاصل از فروش اوراق بهادار به بازار سرمایه را جمع‌آوری می‌کند.
- ۴-۵- SPRV سرمایه‌های حاصل از فروش اوراق را به همراه حق بیمه دریافتی از بیمه‌گر یا گروه بیمه‌گران را صرف سرمایه‌گذاری می‌کند و سود حاصل از این سرمایه‌گذاری را دریافت می‌کند.
- ۶- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها باید بر مبنای نرخ مرجع مانند نرخ پیشنهادی بین بانکی یا سپرده باشد. به همین منظور SPRV برای تطابق زمانی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها با بهره‌های پرداختی به خریداران اوراق بهادار، وارد یک معامله سوآپ می‌شود.
- ۷- SPRV در صورت اعلام خسارت از طرف شرکت بیمه، وجوهی را بابت جبران خسارت به او پرداخت می‌کند.
- ۸- در سررسید اوراق SPRV اصل و سود سرمایه خریداران اوراق را به آنها برمی‌گرداند. مگر اینکه زیانی پیش از سررسید اتفاق بیفتد که این اتفاق باعث می‌شود مبالغی از سرمایه بابت پوشش زیان به بیمه‌گر پرداخت شود.

اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی فاجعه آمیز

کاربرد:

✓ کمک گرفتن از بازار سرمایه جهت جذب سرمایه‌های مورد نیاز برای پوشش ریسک‌های فاجعه‌آمیز

✓ انتقال ریسک‌های فاجعه‌آمیز به خارج از صنعت بیمه

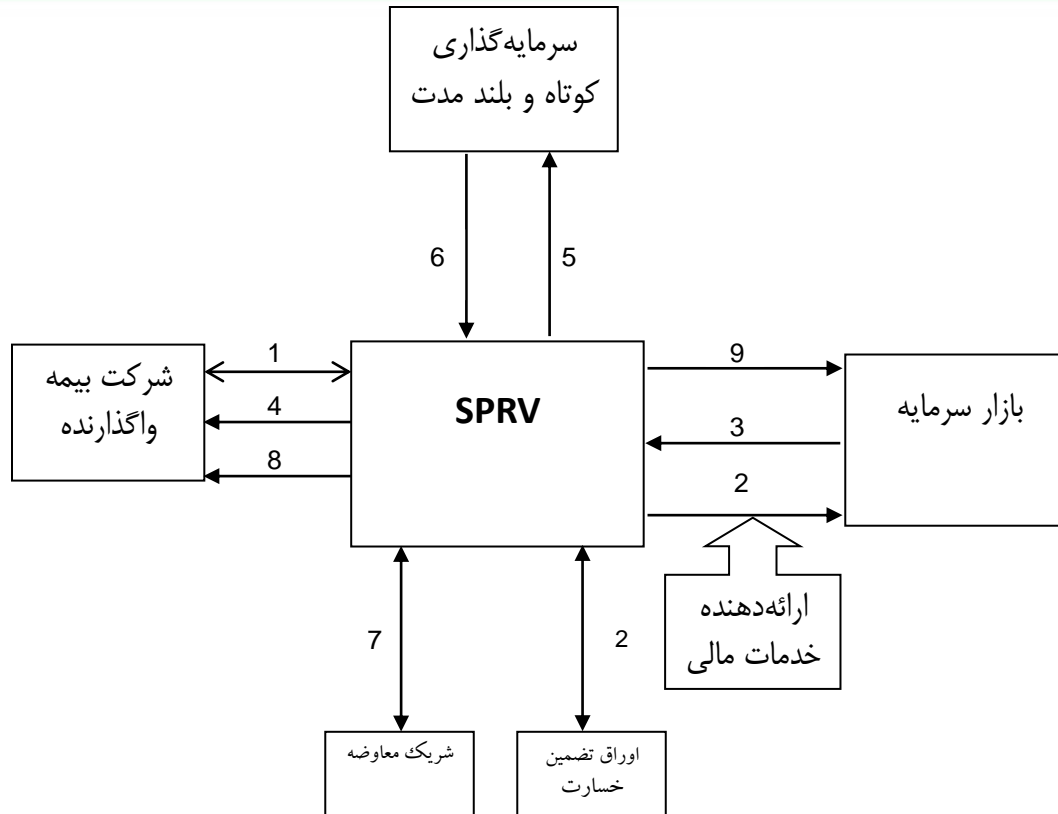

اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی حوادث فاجعه آمیز

- ۱- ابتدا بیمه‌گر به تأسیس شرکت SPRV اقدام می‌کند و یک قرارداد انتقال ریسک (مانند قرارداد بیمه اتکایی) با وی منعقد می‌کند. بیمه‌گر در ازای انتقال ریسک بیمه‌نامه‌های خود به SPRV، به وی حق بیمه پرداخت می‌کند.
- ۲- SPRV به پشتوانه قرارداد پوشش ریسک، به انتشار اوراق بهادار اقدام می‌کند. که این اوراق ممکن است در چندین سطح منتشر می‌شود. همچنین SPRV می‌تواند بنا به شرایط این سرمایه‌ها را صرف خرید اوراق تضمین خسارت کند.
- ۳- SPRV سرمایه‌های حاصل از فروش اوراق بهادار به بازار سرمایه را جمع‌آوری می‌کند.
- ۴-۵- SPRV سرمایه‌های حاصل از فروش اوراق را به همراه حق بیمه دریافتی از بیمه‌گر یا گروه بیمه‌گران را صرف سرمایه‌گذاری می‌کند و سود حاصل از این سرمایه‌گذاری را دریافت می‌کند.
- ۶- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها باید بر مبنای نرخ مرجع مانند نرخ پیشنهادی بین بانکی باشد. به همین منظور SPRV برای تطابق زمانی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها با بهره‌های پرداختی به خریداران اوراق بهادار، وارد یک معامله سوآپ می‌شود.
- ۷- SPRV در صورت اعلام خسارت از طرف شرکت بیمه، وجوهی را بابت جبران خسارت به او پرداخت می‌کند.
- ۸- در سررسید اوراق SPRV اصل و سود سرمایه خریداران اوراق را به آنها برمی‌گرداند. مگر اینکه زیانی پیش از سررسید اتفاق بیفتد که این اتفاق باعث می‌شود مبالغی بابت پوشش زیان به بیمه‌گر پرداخت شود.

اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی زندگی

کاربرد:

- ✓ گسترش بازار اتکایی
- ✓ جذب ارزش فعلی دارایی‌های آتی بیمه‌های زندگی
- ✓ انتقال ریسک مرگ و میر فاجعه‌آمیز به خارج از صنعت بیمه

اوراق بهادار بیمه‌ای اتکایی بیمه‌های زندگی

۱- ابتدا بیمه‌گر به منظور واگذار کردن پرتفوی مشخصی از بیمه‌نامه‌های زندگی به بازار سرمایه، به تأسیس شرکت SPRV اقدام می‌کند و یک قرارداد انتقال ریسک (مانند قرارداد بیمه اتکایی) با وی منعقد می‌کند. طی این قرارداد هم ریسک پرتفو مربوطه و هم خالص جریان نقد آن به SPRV منتقل می‌گردد. بیمه‌گر در ازای انتقال ریسک بیمه‌نامه‌های خود به SPRV، به وی حق بیمه پرداخت می‌کند.

۲- SPRV به پشتوانه قرارداد پوشش ریسک، به انتشار اوراق بهادار اقدام می‌کند. که این اوراق ممکن است در چندین سطح منتشر شود. همچنین SPRV می‌تواند بنا به شرایط این سرمایه‌ها را صرف خرید اوراق تضمین خسارت کند.

۳- SPRV سرمایه‌های حاصل از فروش اوراق بهادار به بازار سرمایه را جمع‌آوری می‌کند.

۴- شرکت بیمه بنا به قرارداد، ارزش فعلی خالص جریان نقد پرتفوی مربوطه را از SPRV دریافت می‌کند. البته بنا به توافق طرفین این پول می‌تواند نزد SPRV باقی بماند تا بتواند سرمایه‌گذاری بهتری انجام دهد و در نتیجه سودی که در پایان به اوراق و شرکت بیمه تعلق می‌گیرد بیشتر شود.

۵-۶- SPRV سرمایه‌های حاصل از فروش اوراق را به همراه حق بیمه دریافتی از بیمه‌گر یا گروه بیمه‌گران را صرف سرمایه‌گذاری می‌کند و سود حاصل از این سرمایه‌گذاری را دریافت می‌کند.

۷- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها باید بر مبنای نرخ مرجع مانند نرخ پیشنهادی بین بانکی باشد. به همین منظور SPRV برای تطابق زمانی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها با بهره‌های پرداختی به خریداران اوراق بهادار، وارد یک معامله سوآپ می‌شود.

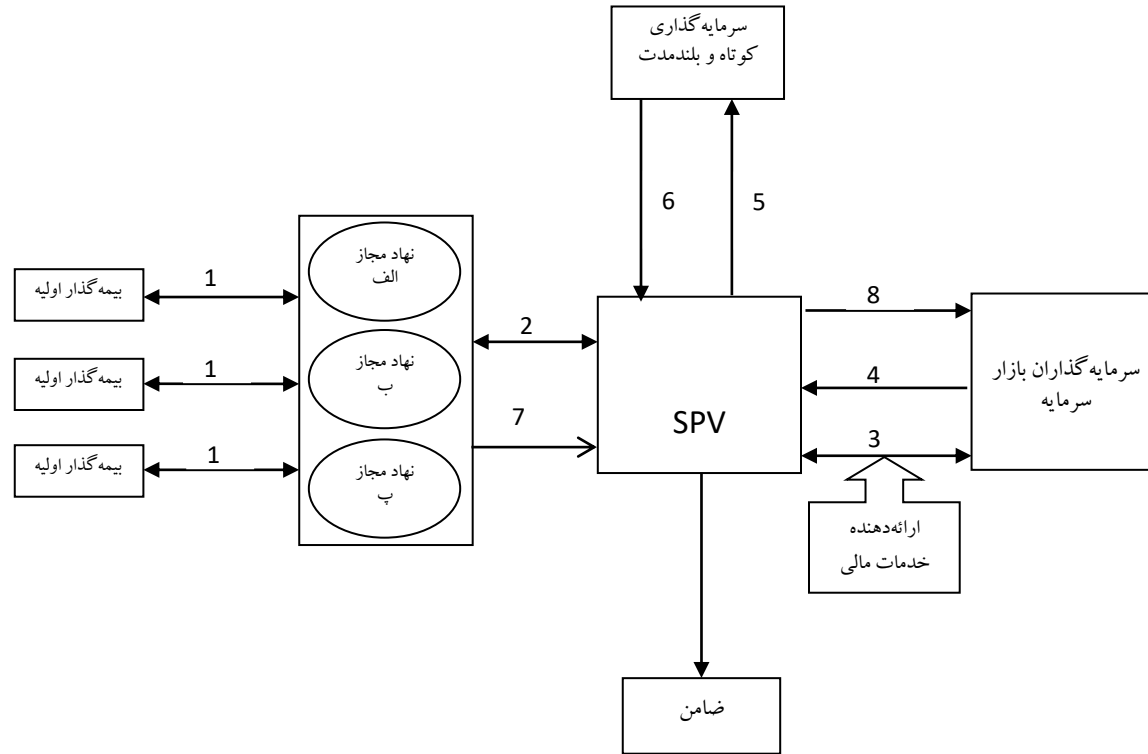
۸- SPRV در صورت اعلام خسارت از طرف شرکت بیمه، وجوهی را بابت جبران خسارت به او پرداخت می‌کند.

۹- در سررسید اوراق SPRV اصل و سود سرمایه خریداران اوراق را به آنها برمی‌گرداند. مگر اینکه زیانی پیش از سررسید اتفاق بیفتد که این اتفاق باعث می‌شود مبالغی بابت پوشش زیان به بیمه‌گر پرداخت شود.

اوراق بهادار بیمه‌ای بازخريد بیمه‌های زندگی

کاربرد:

✓ رفع مشکل بازخريد بیمه‌نامه‌های زندگی برای شرکت‌های بیمه

جزئیات مدل

اوراق بهادار بیمه‌ای بازخريد بیمه‌های زندگی

۱- خريد بیمه‌نامه‌های زندگی از بیمه‌گذاران توسط نهادهای مجاز.

۲- بیمه‌نامه‌های خريداري شده در اختيار SPV قرار می‌گیرد و SPV حق بیمه‌ها را در زمان‌های مشخص می‌پردازد.

۳- شرکت SPV به پشتوانه عواید حاصل از بیمه‌نامه‌های زندگی، اوراق بهادار بازخريد بیمه‌نامه‌های زندگی را در بازار سرمایه منتشر می‌کند.

۴- SPV سرمایه‌های حاصل از فروش اوراق بهادار به بازار سرمایه را جمع‌آوری می‌کند.

۵-۶ SPV سرمایه‌های حاصل از فروش اوراق بهادار را در سرمایه‌گذاری‌های با رتبه بالا و مورد توجه سرمایه‌گذاران سرمایه‌گذاری می‌کند.

۶- درآمد حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها باید بر مبنای نرخ مرجع مانند نرخ پیشنهادی بین بانکی باشد. به همین منظور SPRV برای تطابق زمانی درآمدهای حاصل از سرمایه‌گذاری‌ها با بهره‌های پرداختی به خريداران اوراق بهادار، وارد یک معامله سوآپ می‌شود.

۷- عواید بیمه‌نامه‌های خريداري شده در اختيار SPV قرار می‌گیرد.

۸- در سررسيد اوراق، SPV اصل سرمایه به همراه بهره آن را به سرمایه‌گذاران برمی‌گرداند.

مزایای اوراق بهادار سازی ریسک

- ❖ توانایی بیشتر بازارهای سرمایه نسبت به بازاری مانند بیمه اتکایی (وقتی بحث در مورد حوادث فاجعه آمیز می شود، این ظرفیت بیشتر آشکار می گردد)
- ❖ قیمت گذاری مناسب تر در شرایطی که برای نوع خاصی از بیمه، در بازار بیمه اتکایی مولدین کمی حضور داشته باشند
- ❖ حذف ریسک اعتباری طرفین قرارداد از طریق وثیقه قراردادن دارایی ها
- ❖ جلوگیری از تجمع ریسک در داخل بازار بیمه از طریق انتقال ریسک بازار بیمه به بازار سرمایه
- ❖ کاهش میزان ذخایر مورد نیازی که بیمه گر باید برای جبران خسارت های بیمه گذاران نگه دارد
- ❖ ایجاد جریان درآمدی با نسبت مطلوبی از ریسک - بازده برای خریداران این اوراق

با سپاس